

Reactie

Cervicale manipulatie veilige interventie

Sidney Rubinstein, Igor Dijkers

Bij het nieuwsbericht 'Kraken nek mogelijk niet zonder gevaren' plaatsen wij enige kanttekeningen.

Kennell et al. onderzochten het verband tussen cervicale arteriële dissectie (CAD) en cervicale manipulatie.² Dit fenomeen is vaker in de literatuur gesignaleerd. Causaliteit blijft lastig vast te stellen bij zeldzame ziektes en het optreden van CAD na cervicale manipulatie is hiervan een goed voorbeeld. Op basis van de huidige wetenschap zou het voorbarig zijn deze behandelmethode te verbieden voor nek-gerelateerde klachten.

Voor het aantonen van causaliteit moet aan een aantal criteria worden voldaan.³ Eén daarvan is temporaliteit. In het retrospectief onderzoek van Kennell et al. werden twaalf patiënten met CAD geïdentificeerd die kort daarvoor een chiropractor hadden bezocht, tien van hen kregen onmiddellijke verslechtering van hun klachten zoals misselijkheid, ernstige duizeligheid, dysfasie. Een causaal verband lijkt moeilijk te weerleggen. Toch is een case-series niet de juiste onderzoeksopzet om causaliteit te onderzoeken, daarvoor zijn case-control onderzoeken nodig. Tot nu toe zijn er zes van dergelijke onderzoeken uitgevoerd.⁴⁻⁹ Alle onderzoeken, op dat van Kosloff na, toonden een sterk verband tussen CAD

Causaliteit blijft lastig vast te stellen bij zeldzame ziektes

en cervicale manipulatie aan. Toch blijft de vraag of deze resultaten niet vertekend zijn, want de hypothese is dat de symptomen van het ziektebeeld (nek- en hoofdpijn) leiden tot blootstelling aan de expositie (cervicale manipulatie) en dat is krom. Met andere woorden: de symptomen van de onderliggende pathologie



Cervicale manipulatie lege artis uitgevoerd lijkt een effectieve en veilige interventie tot het tegendeel is bewezen.

Foto: iStock

(CAD) doen zich voor als mechanische nekpijn en zijn de reden voor het inzetten van de behandeling. Vanwege deze vertroebeling hebben onderzoekers van een recente grootschalig case-control onderzoek ook gekeken naar het verband tussen het optreden van CAD en bezoek aan de huisarts. Daarin werd een even sterk verband gevonden als die van de chiropractor.⁶ Een evoluerende dissectie lijkt zich dus onafhankelijk van een interventie te voltrekken. Helaas valt geen onderscheid te maken tussen CAD in een vroeg stadium met slechts nek- en hoofdpijn en mechanische nekpijn. Bovendien lijkt cervicale manipulatie effectief. Een recente Cochrane-review waarin de effectiviteit van cervicale manipulatie voor acute of subacute nekpijn werd onderzocht, concludeerde dat 'cervicale manipulatie betere pijnverlichting en verbetering in functionele status met zich mee brengt dan het slikken van medicijnen op korte en lange termijn'.¹⁰

Tot slot, een conclusie trekken op basis van een artikel is niet gegrond, zeker als een verkeerde onderzoeksopzet is

gebruikt. Daarom is het afraden van deze interventie op basis hiervan uit den boze. Cervicale manipulatie lege artis uitgevoerd lijkt een effectieve en veilige interventie tot het tegendeel is bewezen. ■

LITERATUUR

1. Van Vugt V. Kraken van de nek mogelijk niet zonder gevaren. *Huisarts Wet* 2018;61(2):7. DOI: 10.1007/s12445-018-0022-6.

De rest van de literatuur staat bij dit artikel op www.henw.org.

VUmc, afdeling Gezondheidswetenschappen, Amsterdam: Sidney Rubinstein, assistant professor; Igor Dijkers, chiropractor.